

## เรื่อง “การละเล่นพื้นบ้านกับพัฒนาการเด็กไทย”

วิทยากรโดย นายแพทย์ธีรชัย บุญยะสิทธิ์พรณ นายแพทย์ชำนาญการ  
นางทัศนีย์ รอดชมภู นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ  
นางจินตนา พัฒนพงศ์ธร นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ  
ผู้ดำเนินการเสวนา นายแพทย์สมพงษ์ ชัยโอภาณนท์  
รศ.นักวิชาการสาธารณสุขทรงคุณวุฒิ (ด้านโภชนาการ)

การส่งเสริมพัฒนาการเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเด็ก เพราะจะส่งผลต่อพัฒนาการในช่วงวัยอื่นๆ ซึ่งพัฒนาการในเด็กเล็กนั้นจะแฝงอยู่ในการเล่นของเด็ก ถ้าเล่นอย่างถูกต้องและเหมาะสมจะสามารถกระตุ้นพัฒนาการให้เด็กเติบโตอย่างสมวัย การเล่นสามารถส่งเสริมพัฒนาการ 5 ด้าน คือ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก การเข้าใจภาษา การใช้ภาษา และการช่วยเหลือตัวเอง/สังคม

ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคอีสาน มีการทำวิจัยเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 3-5 ปี ผ่านโปรแกรมการเล่นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น ปีงบประมาณ 2556-2558 โดยโปรแกรมการเล่น หมายถึง กระบวนการเล่นตามขั้นตอนกิจกรรมให้เด็กเล่นของเล่น/มีการละเล่น/ฟังหรือร้องเพลงกล่อมเด็ก/ฟังหรือเล่านิทาน โดยบูรณาการกับกติกากวีนิพนธ์ การรู้จักรอคอย การช่วยเหลือ มีน้ำใจต่อกัน จินตนาการ คุณธรรมจริยธรรม การกระตุ้นพัฒนาการด้านภาษาหรือด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เข้าไปในกระบวนการเล่นตามความเหมาะสม โดยครูพี่เลี้ยงได้นำโปรแกรมไปใช้กับเด็กในศูนย์เด็กเล็ก และประสานความร่วมมือกับ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการประดิษฐ์และถ่ายทอดการละเล่นตามภูมิปัญญาให้กับเด็กๆ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าหลังการใช้โปรแกรมการเล่นเด็กมีพัฒนาการดีขึ้น

โดยการวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับโครงการชวนลูกเล่นตามรอยพระยุคลบาท ที่เน้นการเล่นกับธรรมชาติ และของเล่นที่สำคัญที่สุดสำหรับเด็ก คือ พ่อแม่

ตัวอย่างการละเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

- หมากเก็บ ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การประสานงานระหว่างมือกับตา การรู้จำนวน
- ว่าว ส่งเสริมการใช้สายตา การทราบฤดูกาล
- ขาโลกเถก/ไม้หึ่ง ส่งเสริมการทรงตัว
- งูกินหาง ส่งเสริมการใช้ภาษา การเข้าแถว
- มอญซ่อนผ้า/แปะโป้ง ส่งเสริมไหวพริบ การสังเกต
- ปิดตาตีหม้อไหวพริบ ส่งเสริมการเล็งกระยะ
- รีรีข้าวสาร ส่งเสริมการใช้ภาษา วัฒนธรรมรอบตัว

การส่งเสริมให้เด็กไทยรู้จักการเล่นกับธรรมชาติ การละเล่นพื้นบ้าน ตามรอยพระยุคลบาทนั้น นอกจากจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการในด้านร่างกายและจิตใจของเด็กแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย รวมไปถึงการประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อของเล่นของผู้ปกครอง นับเป็นการดำเนินงานตามแนวคิดเศรษฐกิจอย่างแท้จริง

สรุปโดย นางสาวนิตยา โฆษา นักวิชาการสาธารณสุข  
นางสาวฉันทยาภรณ์ พิบูลย์พล นักประชาสัมพันธ์

ที่มา : เวทีสัมมนาวิชาการกรมอนามัย ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เรื่อง “การละเล่นพื้นบ้านกับพัฒนาการเด็กไทย”

วันที่ 11 พฤษภาคม 2559 ณ ห้องประชุมกำธร สุวรรณกิจ กรมอนามัย